

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. Minister De Jonge, Minister Kaag, Minister Hoekstra, Minister Van 't Wout
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Amsterdam, 2 februari 2021

Betreft: Oplossing vaccintekorten Covid-19

Kennisdeling noodzakelijk voor beschikbaarheid vaccins en einde pandemie

Wereldwijd doen overheden en bedrijven grote moeite om de Covid-19-pandemie een halt toe te roepen. Nu farmaceuten de eerste effectieve vaccins hebben ontwikkeld, moeten overheden de volgende horde nemen: de vaccins beschikbaar maken. Onlangs hebben we in Europa problemen ervaren met de levering van zowel het vaccin van Pfizer-BioNTech als met dat van Oxford/AstraZeneca. Voor lage- en middeninkomenslanden is de gebrekkige toegang tot vaccins al veel langer een probleem. De oorzaak hiervan is de beperkte productiecapaciteit van ontwikkelaars van vaccins. Hierdoor kunnen zij onmogelijk op korte termijn de hele wereld voorzien. Het huidige leveringsprobleem maakt pijnlijk duidelijk dat we volledig afhankelijk zijn van slechts een paar producenten.

Er is een oplossing voor dit probleem, maar deze wordt nog niet benut.

Deze oplossing is het delen van kennis en patenten voor de productie van vaccins in de *COVID-19 Technology Access Pool* (C-TAP) van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Nederland heeft C-TAP in 2020 officieel gesteund.¹ Helaas heeft de regering hieraan nog geen concrete acties verbonden. Daarom roepen wij de regering op om financiële hulp te verlenen aan C-TAP en daarnaast actief in gesprek te gaan met farmaceuten om ze aan te sporen om hun kennis en patenten te delen. Op deze manier kan Nederland zijn reputatie en voortrekkersrol op het gebied van de toegang tot geneesmiddelen waarmaken. Met deze inzet zorgt de regering ervoor dat C-TAP een succes wordt, de wereldwijde productiecapaciteit van vaccins maximaal wordt benut en er zo snel mogelijk een einde komt aan de pandemie.

C-TAP draagt bij aan lagere prijzen en een grotere, wereldwijde productiecapaciteit

De WHO richtte C-TAP in 2020 op om barrières weg te nemen rondom intellectueel eigendom en kennis van productieprocessen om zo de toegang tot Covid-19-technologieën (medicijnen, vaccins en diagnostiek) te vergroten. C-TAP is, vergelijkbaar met de succesvolle Medicines Patent Pool (MPP), een plek waar uitvinders van Covid-19-vaccins hun patenten, kennis en (technologische) know-how kunnen delen met andere farmaceuten. Op deze manier heeft de MPP in het verleden een sleutelrol gespeeld in het vergroten van de toegankelijkheid en betaalbaarheid van geneesmiddelen tijdens de hiv- en aidsepidemie. Tot op vandaag draagt de MPP bij aan de toegankelijkheid van een groot aantal geneesmiddelen.

¹ <https://www.wemos.nl/nederland-steunt-een-mondiale-covid-19-pool/>

Door kennis over de productie en patenten te delen, stellen producenten andere farmaceuten in staat om bij te dragen aan de mondiale productiecapaciteit. Achttien generieke geneesmiddelenproducenten hebben al toegezegd te willen helpen met het produceren van farmaceutische producten tegen Covid-19.² In lage- en middeninkomenslanden kunnen 43 vaccinfabrikanten de productie ondersteunen, waarvan er nu pas enkele een licentie hebben gekregen.³ Simpel gezegd, kan C-TAP gebruikt worden om meer fabrieken in te zetten voor de productie van Covid-19-vaccins, waardoor deze sneller over de wereld kunnen worden verspreid en de pandemie sneller een halt toe kan worden geroepen. Bovendien heeft een toename van de productiecapaciteit een gunstig effect op de prijs, waardoor de vaccins betaalbaarder worden. Een eerlijke prijs is van groot belang, te meer omdat overheden met belastinggeld aanzienlijk hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de vaccins. Daarom heeft de WHO alle bedrijven die Covid-19-vaccins ontwikkeld hebben, aangespoord hun patenten en kennis te delen in C-TAP.⁴ Tot op heden heeft geen enkel farmaceutisch bedrijf hieraan gehoor gegeven.

C-TAP is onmisbaar voor COVAX

De Nederlandse regering heeft steun betuigd voor COVAX en draagt financieel bij aan dit initiatief voor de wereldwijde verdeling van vaccins. De regering probeert zo internationale verantwoordelijkheid te nemen in het oplossen van de pandemie, maar dit is onvoldoende. Om een eerlijke wereldwijde verdeling mogelijk te maken, is een structurele oplossing nodig die verder gaat dan het doneren van vaccins. De snelheid waarmee COVAX opereert, zou sterk verbeterd kunnen worden met een goed functionerend C-TAP. Dit heeft mede te maken met de productiecapaciteit van farmaceuten. Het productievermogen van alle bedrijven die een Covid-19-vaccin hebben uitgevonden tezamen, komt niet in de buurt van de benodigde capaciteit. Het is daarom noodzakelijk dat andere bedrijven bijspringen om vaccins te produceren. Willen we een krachtig en effectief COVAX, dan zullen we ervoor moeten zorgen dat producenten hun patenten en kennis delen in C-TAP.

C-TAP voorkomt grotere economische schade

RAND Europe publiceerde eerder resultaten van hun onderzoek naar de kosten die verbonden zijn aan het vasthouden aan zogenoemd vaccinnationalisme, waarbij rijke landen vooral vaccins opkopen voor zichzelf. Het onderzoek wijst uit dat het *eenmalig 25 miljard USD* kost om landen met lagere inkomens van vaccins te voorzien. Als lagere inkomenslanden niet worden geholpen en bepaalde regio's uitgesloten blijven van vaccinatie, dan kost het rijkere landen *119 miljard USD per jaar*. Dit brengt een kostenbatenverhouding van 4,8 op 1: voor iedere bestede dollar, zouden rijke landen 4,80 dollar besparen. Als we als Nederland dus niet bijdragen aan een structurele oplossing voor de wereldwijde verdeling van Covid-19-vaccins, dan zullen ook Nederlandse burgers langdurig de economische consequenties hiervan ondervinden.

² <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/global-research-on-novel-coronavirus-2019-ncov/covid-19-technology-access-pool>

³ <https://www.dcvmn.org/-About->

⁴ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/global-research-on-novel-coronavirus-2019-ncov/covid-19-technology-access-pool/solidarity-call-to-action>

C-TAP verkleint het risico op nieuwe mutaties

Een andere reden om de wereldwijde toegankelijkheid van Covid-19-vaccins zo snel mogelijk te verbeteren, is om de risico's op mutaties zo klein mogelijk te maken. Wanneer er mutaties optreden, bestaat de kans dat de effectiviteit van een vaccin daalt of dat het ziekteverloop bij een nieuwe variant ernstiger wordt. Als een grotere groep mensen is ingeënt, dan is de kans op mutaties kleiner. Het is dus in het belang van ons allemaal om de toegankelijkheid zo groot mogelijk te maken. De pandemie is pas voorbij als overal voldoende toegang tot een vaccin is.

C-TAP maakt ons minder kwetsbaar voor productieproblemen

De tegenvallende leveringen van Pfizer-BioNTech en AstraZeneca zijn breed uitgemeten in het nieuws. Ook Nederland is hiervan de dupe. C-TAP biedt een oplossing voor de huidige capaciteitsproblemen, maar ook voor mogelijke problemen in de toekomst. Hoe meer verschillende producenten het vaccin maken, hoe minder kwetsbaar we zijn voor productieproblemen.

Aanbevelingen voor de Nederlandse regering

Zoals wij eerder in deze brief hebben vermeld, is de Nederlandse regering al officiële 'co-sponsor' van C-TAP. Het uitspreken van steun is helaas onvoldoende om van C-TAP een succes te maken. Om hier alsnog voor te zorgen en zo een essentiële bijdrage te leveren aan het einde van de pandemie, bevelen wij de Nederlandse regering het volgende aan:

- Verleen inhoudelijke en geormerkte financiële steun aan de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zodat C-TAP effectief kan bijdragen aan het vergroten van de wereldwijde productie van medische technologieën tegen Covid-19.
- Treed, samen met andere EU-lidstaten, in gesprek met farmaceuten om ze te bewegen hun patenten en kennis actief te delen in C-TAP.
- Eis, als lid van het 'EU Joint Negotiating Team', van toekomstige producenten van farmaceutische producten tegen Covid-19, dat zij hun patenten en kennis actief delen in C-TAP.
- Treed in gesprek met EU-lidstaten en de Europese Commissie zodat ook zij hun officiële steun uitspreken voor C-TAP en daarnaast ook druk uitoefenen op farmaceuten om hun actieve bijdrage aan C-TAP te leveren.

Wij hopen op uw steun te kunnen rekenen om zo de toegankelijkheid van Covid-19-vaccins te bevorderen en zo de pandemie te bestrijden. Wij staan open voor eventuele vragen, en indien nodig geven we graag nadere mondelinge toelichting op onze brief.

Hoogachtend,

Wemos & Oxfam Novib,

Mede ondertekend door:

ActionAid NL

Akvo

Amref Flying Doctors

Artsen zonder Grenzen

CARE Nederland

CHOICE

CNV Internationaal

Commons Network

Cordaid

DCDD

Dokters van de Wereld

Edukans

Farma ter Verantwoording

Foundation Max van der Stoel

Habitat for Humanity Nederland

Health Action International

Heifer Nederland

Hivos

iCRA

KIT Royal Tropical Institute

KNCV Tuberculosis Foundation

Leprastichting

Liliane Fonds

Mercy Corps

NVTG

NEDWORC

North Star Alliance

Partos, branchevereniging voor
ontwikkelingssamenwerking

PAX

Plan International

Population Services International

Prisma

RNW Media

Rutgers

Save the Children NL

SeeYou Foundation

Simavi

SOMO

Stichting Red een Kind

Tearfund

Terre des Hommes

The Hague Academy for Local Governance

TNI

Vastenactie

VSO

War Child

WECF

Wilde Ganzen

Woord en Daad

World Vision

Young Africa

ZOA